

**Karta „płachta”
czy
karta „książeczka”?**

**Jaka powinna być nowa karta
do głosowania w przyszłorocznych
wyborach samorządowych?**

Wrocław, dnia 3 lipca 2017 r.

Krajowe
Biuro
Wyborcze
Delegatura we Wrocławiu

Konsultacje w sprawie nowych wzorów kart do głosowania.

W dniach 12-30 czerwca 2017 r. na obszarze działalności Delegatury Krajowego Biura Wyborczego we Wrocławiu odbyły się konsultacje dotyczące nowych wzorów kart do głosowania w przyszłorocznych wyborach samorządowych. W konsultacjach wzięło udział łącznie 85 osób, które ukończyły 18 rok życia. Spotkania konsultacyjne odbywały się w siedzibie Delegatury, a także w celu dotarcia do większej ilości wyborców w Starostwie Powiatowym we Wrocławiu oraz w Urzędzie Miejskim Wrocławia, gdzie udostępniono wyborcom przezroczystą urnę do głosowania, aby mogli oni zweryfikować cały proces aktu głosowania przy pomocy kart.

Podczas konsultacji pracownicy Delegatury odpowiadali na pytania wyborców dotyczące ich praw i obowiązków, a także całego procesu wyborczego. Jednak głównym celem konsultacji była prezentacja nowych wzorów kart do głosowania oraz poznanie opinii wyborców w tym zakresie, a w szczególności ich preferencji w kwestii formatu i rodzaju karty. Uczestnicy wyrazili swoje zdanie poprzez wypełnienie anonimowej ankiety oraz w trakcie bezpośrednich rozmów z pracownikami.

Ze względu na bardzo zbliżone wyniki, nie zostały one zróżnicowane ze względu na wiek, wykształcenie i miejsce zamieszkania wyborców.

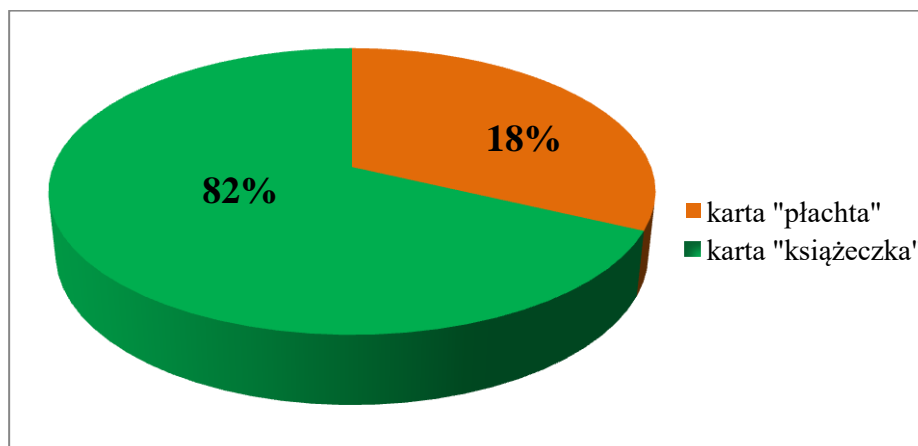
I. Wygoda oraz poręczność.

Ankietowani zostali zapytani o wygodę i poręczność kart. Za kartą „książeczką” opowiedziało się 82% wyborców, natomiast 18% określiło kartę „płachtę” jako wygodniejszą i bardziej poręczną w użyciu.

W przypadku karty „płachty” wyborcy wskazywali, że karta w proponowanym formacie A0 oraz A1 jest kartą za dużą oraz niewygodną, gdyż bardzo często w lokalach wyborczych nie ma na tyle miejsca, aby całkowicie ją rozłożyć i przeczytać. Ponadto, wyborcy wskazywali, że aby wrzucić kartę do urny ze względu na rozmiar jej otworu trzeba kartę wielokrotnie złożyć, co jest utrudnieniem i może okazać się problematyczne, w szczególności dla osób starszych. Wyborcy nie potrafili sobie także wyobrazić, w jaki sposób mogliby włożyć kartę do koperty, a przede wszystkim jaki rozmiar koperty byłby najodpowiedniejszy dla tego rodzaju karty. Wyborcy wskazywali także, że karta w formie

„płachty” byłyby bardziej akceptowalna, gdyby jej rozmiar ograniczyć maksymalnie do formatu A3. Bez znaczenia była dla wyborców orientacja druku (w pionie lub poziomie).

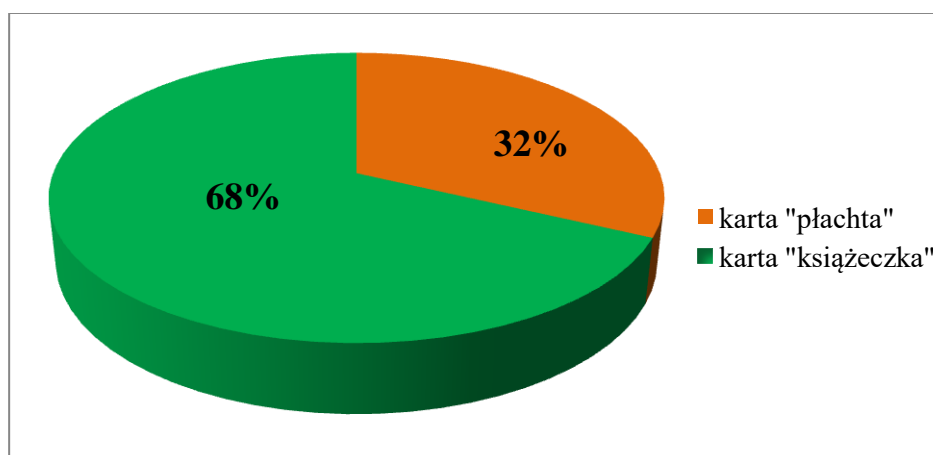
Karta „książeczka” została przez wyborców wskazana jako wygodna, funkcjonalna i łatwa w użyciu, co niewątpliwie jest jej atutem.

II. Czytelność, przejrzystość.

Na pytanie, „która karta jest mniej skomplikowana, czytelniejsza i bardziej zrozumiała” 68% wyborców wskazało, że jest to karta „książeczka”, natomiast 32% odpowiedziało, że karta „płachta”.

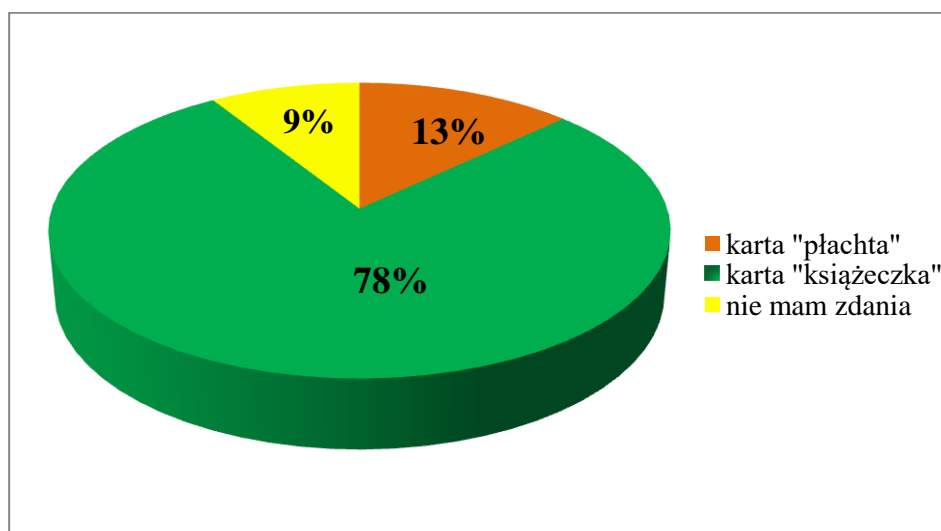
Różnica pomiędzy wyborem kart wyraźnie się zmniejszyła w stosunku do pytania dotyczącego wygody oraz poręczności karty. Jak wskazywali wyborcy duże znaczenie ma dla nich fakt, iż przy karcie „płachcie” atutem jest to, iż mogą od razu zobaczyć wszystkie zarejestrowane listy kandydatów. Natomiast na jej niekorzyść działa za mała, a więc mało czytelna informacja o sposobie głosowania, w stosunku do danych z listami kandydatów.

III. Zastosowanie nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

Wyborcy otrzymali nakładkę na kartę do głosowania sporządzoną w alfabecie Braille'a, w celu sprawdzenia, przy którym wariantcie karty wyborca niepełnosprawny mógłby się nią posłużyć. Zaznaczyć należy, że Delegatura posiada jedynie nakładki w formacie A4 oraz A5.

Podczas konsultacji stwierdzono, że nakładka jest łatwiejsza w użyciu dla karty w formie „książeczki” (w tym karta będąca jedną kartką zadrukowaną jednostronnie w formacie A4 i A5) –78% głosów. Natomiast 13 % wyborców określiło, że łatwiej posłużyć się nakładką dla karty w formacie „płachty”, choć w indywidualnych rozmowach przyznali, że może to jednak stanowić problem i może wymagać pomocy innej osoby, co nie zawsze będzie możliwe. 9% ankietowanych nie miało zdania na ten temat.

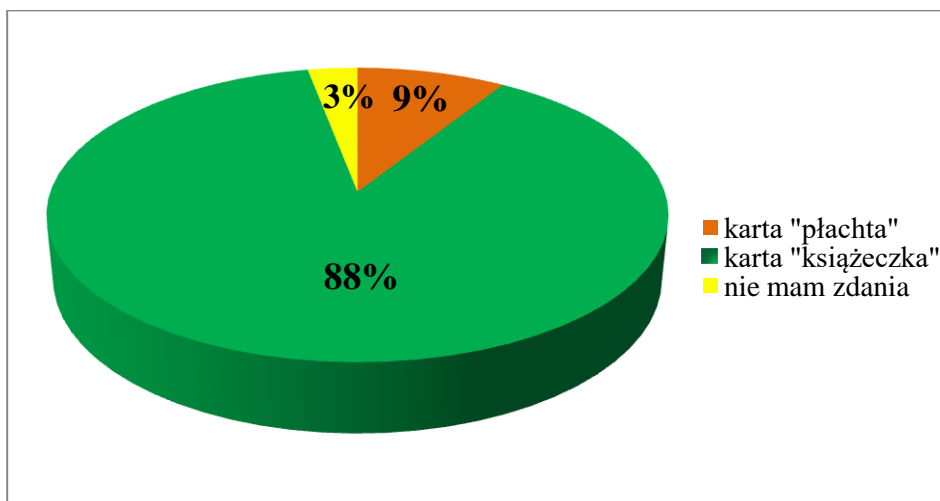

IV. Tajność głosowania.

Kolejne pytanie, na które odpowiadali wyborcy dotyczyło tajności głosowania. Aż 88% wyborców wskazało, że karta „książeczka” zapewnia większą tajność oddania głosu, natomiast 9% opowiedziało się za kartą „płachtą”. 3% ankietowanych nie miało zdania w tym zakresie.

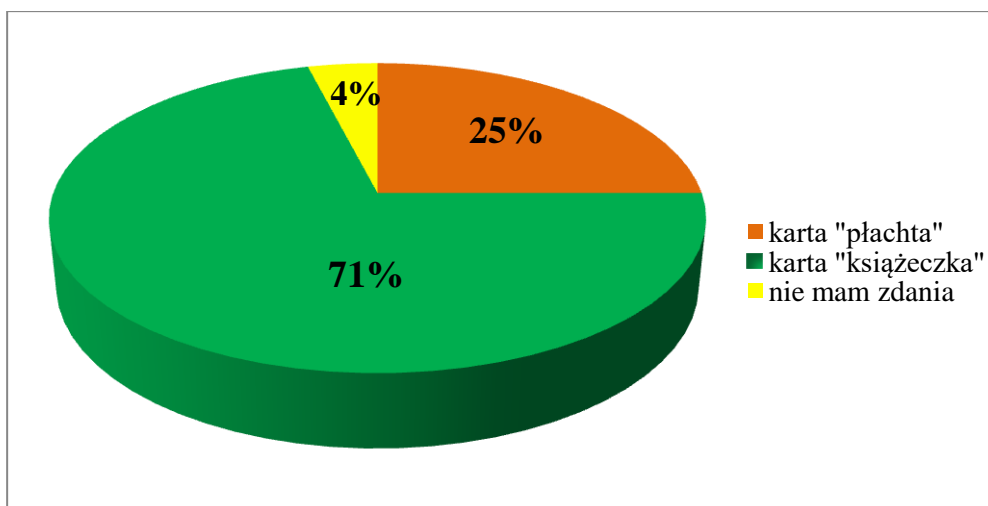
Wyborcy podkreślali, że zasada tajności głosowania jest dla nich bardzo ważna, a karta w formie „książeczki” oraz karta będąca jedną kartką zadrukowaną jednostronnie w formacie A4 lub A5 są kartami, które mogą w pełni zachować tę zasadę. Karta w formie „płachty”, ze względu na jej rozmiar mogłaby naruszyć zasadę tajności głosowania, ponieważ

z ich dotychczasowych doświadczeń wynika, iż w lokalach wyborczych nie ma na tyle miejsca, aby swobodnie rozłożyć kartę i oddać głos, nie ujawniając przy tym swoich preferencji.

V. Informacja o sposobie głosowania.

Wyborcy zostali zapytani o czytelność i zrozumiałość informacji o sposobie głosowania umieszczonej na kartach. W przypadku porównania obu kart 71% wyborców wskazało, że bardziej czytelna i zrozumiała jest dla nich informacja w karcie „książeczce”, natomiast 25% wskazało informację umieszczoną na karcie „płachcie”. 4% wyborców nie miało zdania w tym zakresie.

Oprócz pytania dotyczącego porównania kart w zakresie informacji, poproszono wyborców o odrębną i szczegółową ocenę informacji o sposobie głosowania, bez odnoszenia się do innej karty. Wyborcom zadano pytanie: czy informacja o sposobie głosowania

jest wystarczająco zrozumiała i czy po zapoznaniu się z nią wyborca wiedziałby jak zagłosować i ile znaków „x” postawić na karcie?

W przypadku karty „książeczki” 75% wyborców odpowiedziało twierdząco i wiedzieliby jak oddać ważny głos, 15% stwierdziło, że informacja jest niewystarczająca lub niejasna, a 10% osób nie miało zdania. Odnosząc się do piktogramów wyborcy w indywidualnych rozmowach stwierdzili, że są one zbędne, ponieważ nie odzwierciedlają przekazu słownego. Dodatkowo wyborcy zostali zapytani o spis treści tej karty i 85% osób uważa, że jest on dla nich czytelny i zrozumiały. Tylko 4% uważa, że nie jest on wystarczająco czytelny, a 11% nie ma zdania.

Odnosząc się do karty „płachty” 53% wyborców określiło, że informacja jest wystarczająco zrozumiała, 25% wyborców nie zgodziło się z tym stwierdzeniem, natomiast 22% nie miało zdania w tym zakresie.

W tym miejscu wskazać należy, że informacja o sposobie głosowania została przez wyborców wskazana jako bardzo ważny techniczny element karty, który ma duży wpływ na akt głosowania. Wyborcy zgłaszali wiele uwag w tym zakresie i proponowali rozwiązania.

W zakresie karty „książeczki” wyborcy zgłaszali uwagi i proponowali:

- „informacja o sposobie głosowania powinna być na każdej kartce, u góry, nad każdą listą kandydatów, kolorem czerwonym tak, aby była wyraźnie widoczna”;
- „spis treści z listami kandydatów powinien być na pierwszej stronie”;
- „informacja o sposobie głosowania zawiera zbyt dużo informacji, powinna być ona krótsza i bardziej zwięzła”;
- „w informacji należy napisać, że można postawić tylko jeden znak „x” w całej karcie (książeczce) – krótko i zwięźle, wtedy jest to bardziej czytelne”;
- „obrazki w informacji nic nie mówią, są zbędne”.

W zakresie karty „płachty” wyborcy zgłaszali uwagi i proponowali:

- „z uwagi na jej wielkość, informacja o sposobie głosowania jest mało widoczna i nieczytelna, gubi się w całości”;
- „informacja powinna znajdować się w górnej części karty i mieć większą czcionkę”;
- „informacja na dole karty powoduje, że trzeba kartę przesuwac w dół, a to wymaga bardzo dużego stołu”;
- „kiedy wyborca widzi wszystko od razu, skupia się tylko na kandydatach i nie czyta informacji o tym jak zagłosować, aby głos był ważny”;
- „informacja powinna być osobno – jako dodatkowa kartka i wyraźna”.

VI. Podsumowanie

Biorąc pod uwagę powyższe wyniki, można stwierdzić, że zdecydowana większość wyborców preferuje zbroszurowaną kartę do głosowania tzw. kartę „książeczkę”, a także karty stosowane przy wyborach do małych rad gmin czy dla wyboru wójta (formaty A4 i A5).

Jako atuty karty „książeczki” wyborcy wskazują jej poręczność oraz łatwość w użyciu, jednak jak pokazują wyniki, uważają oni, że jest ona przede wszystkim bardziej czytelna i zrozumiała, choć przyznają, że karta „płachta” może także być przystępna dla wyborcy, pod warunkiem zmniejszenia jej formatu. Zaproponowane formaty okazały się dla wyborców zbyt duże i niewygodne.

Odnosząc się do zasady tajności głosowania wyborcy uważają, że musi być ona bezwzględnie zachowana, a warunek ten zdecydowanie zapewnia zbroszurowana karta do głosowania, w odróżnieniu do karty „płachty”, która mogłaby tę zasadę naruszać.

Dla wyborców ważna jest prosta i klarowna informacja, zarówno w zakresie sposobu głosowania, jak i oznaczenia list kandydatów, na których mogą zagłosować, a także wygląd karty.

Podczas konsultacji wyborcy przekazywali także inne uwagi:

- „karta płachta jest za duża”;
- „największy akceptowalny format karty płachty to A3”;
- „karty w formie elektronicznej, np. tablet w lokalu wyborczym”;
- „we wszystkich kartach powinno być napisane, że można postawić tylko jeden znak „x” w całej karcie, bez wyrazów: „na liście kandydatów”, „obok nazwiska kandydata”- wtedy jest to proste, jasne i czytelne, zdecydowanie uproszczenie informacji o sposobie głosowania”;
- „prowadzenie przed wyborami intensywnej kampanii informacyjnej dotyczącej kart wyborczych i sposobu głosowania”.

Reasumując,

wyborcy chcą, aby akt głosowania był procesem nieskomplikowanym, czytelnym i przyjaznym, przy jednoczesnej pewności, że oddali oni ważny głos.